

CONCÈNTRIC GUASCH CORANTY - UB

ÒRBITES SOBRE NEGRE: TRES ASSAJOS SOBRE EL MOVIMENT

Ivonne Villamil / Ana Cosac / Helena Laguna

12.12.2024 – 19.01.2025

El moviment del gest, dels fluxos migratoris, dels astres en òrbita. Aquest *zoom-out*, o *zoom-in* si el llegim a la inversa, és la seqüència que proposen els tres projectes becats per la Fundació Guasch Coranty en el curs 2023/24.

Tres instal·lacions que s'activen amb la presència de l'altre, al llarg del programa d'activitats paral·leles dissenyades en col·laboració. Ivonne Villamil, Ana Cosac i Helena Laguna proposen punts de vista concomitants, però totes es pregunten com fer visible o audible el moviment, aquell que ens continua i ens connecta.

Agraïments:

A Josep Cerdà i Mikel R. Nieto. Al Prof. Joan Manel Hernández, de l'Institut de Ciències del Cosmos ICCUB; a Sabina Panadero, del CRAI Biblioteca de Física i Química; al Laboratori d'Art Sonor de la Universitat de Barcelona; a l'Observatori Fabra (Barcelona), i a l'Observatorio meteorológico de Igeldo (Sant Sebastià). (Ivonne Villamil)

A, D, I, M/N, moltes gràcies per les converses, per narrar, expressar i obrir ferides que no es van tancar mai. Gràcies per deixar-me exposar-les per mostrar així realitats; encara que sigui un tòpic, sense vosaltres realment aquest projecte no veuria la llum. A Montse Morcate, la meva tutora del projecte; si no fos per la teva feina, no seria aquí avui; gràcies per acompanyar-me i per tots els paràgrafs subratllats en groc, tant teus com meus, que posaven una mica d'ordre. Gràcies a col·lectiu Al'Akhawat per voler participar, unir i debatre des de diversos territoris. Finalment, vull agrair a la meva mare (A) tot el suport i l'ajuda. Ella sempre em diu que en aquesta vida tot té un ordre; jo espero ensenyar-li que a la vida tot té una mica de caos. (Ana Cosac)

A Jo Milne, per acompanyar i sostenir. A blanca arias, per la cura i el diàleg pausat. A l'Ares i el Jordi, per ensenyar-me tant i per ajudar-me a construir aquesta andròmina. A totes les mans dels meus familiars, que acaricien la meva pràctica des de l'escriptura o altres gestos, així com a totes les artistes i escriptores que creen sentit i em guien en aquesta provatura. (Helena Laguna)

IVONNE VILLAMIL *METEOR*

Ivonne Villamil és artista visual i sonora. A través de la seva pràctica, investiga el paisatge sonor en sentit ampliat, explorant els aspectes no audibles a l'oïda humana per acostar-se a la interacció entre espècies, la materialitat i els fenòmens atmosfèrics, així com a l'univers sonor a escala planetària.

Meteor

Les *cabañuelas* són un antic mètode de predicció meteorològica utilitzat normalment en àrees rurals amb l'objectiu de planificar les sembres durant l'any. Consisteix a observar i registrar el comportament climàtic dels primers dotze dies de gener, en què cadascun correspondria als mesos venidors.¹ Aquest sistema d'antany permetria "endevinar" o pronosticar, per exemple, els temps de pluja o les sequeres.

Silvia Rivera Cusicanqui cita una imatge de Guaman Poma amb un text que diu: "Indi, astròleg, poeta que sap del sol i de la lluna, l'eclipsi, les estrelles, els cometes i l'hora, el diumenge, el mes i l'any, i dels quatre vents, per sembrar el menjar, des de l'antiguitat".² I des de l'"antiguitat" no hem parat d'observar. Amb el desenvolupament d'instruments i tecnologies, ha restat latent l'esforç –o encantament esglaiador– per conèixer, intentar preveure o fins i tot "controlar" allò desconegut o ingovernable, com el clima o els astres.

Entre transmissions de ràdio, satèl·lits meteorològics, sabers ancestrals o informes del clima, *Meteor* es planteja des de les transformacions inquietants del temps i

l'estupor pels instruments i sistemes de mesurament, a través dels quals procurem anticipar el que s'esdevindrà a la Terra i al cosmos.

"Preval el cel cobert. Temperatura a la matinada: mitjana de 12 graus. Al matí, cel cobert i nuvolositat espessa. A la tarda, plugim lleu i de curta durada. Cap al final de la tarda, vent suau i cel parcialment cobert de boira. Pluges pels volts de Guachetá i San Miguel".³

¹ A Espanya es coneixen més com a *témporas* i l'observació es fa d'acord amb les estacions de l'any.

² Rivera Cusicanqui, S. (2018). *Un mundo ch'ixi es posible. Ensayos desde un presente en crisis*, Tinta Limón.

³ A l'inici del projecte, vaig demanar al meu pare que m'enviés les *cabañuelas*. Aquesta és la seva observació del temps el 12 de gener de 2024 –que correspon al mes de desembre del mateix any– des d'una muntanya de la serralada oriental dels Andes a Colòmbia. (5.622276, -73.676981)

ANA MARIA GABRIELA COSAC **ZIDURI DE TRECERE**

Ana Maria Gabriela Cosac és una artista procedent de Bucarest que resideix a Tomelloso, Ciudad Real. Els seus projectes se centren en la memòria, l'àlbum de família, la migració romanesa i el territori, amb l'ús de la fotografia tant creada com recollida d'arxius familiars. Comença estudis d'art a la Facultat de Belles Arts de Cuenca, a la Universitat de Castella-la Manxa, i els segueix el Màster en Producció i Recerca Artística per la línia d'art i tecnologia de la imatge.

Ziduri de Trecere

Al cap de poc d'arribar a Tomelloso, la meva mare va haver de tornar a Romania, i va pensar de dur als familiars un vídeo filmat per ella com a prova de les nostres vivències. En un fragment, la meva mare no parava de preguntar-me què volia dir-li a tota aquesta família que pertanyia a un altre espai. Amb la innocència dels quatre anys, jo li deia, en un romanès gairebé inventat: "Us trobo a faltar".

En aquell moment tan innocent, pensava que érem en unes llargues vacances i prou. Que aviat tornàriem a casa i que això passaria més aviat que tard, fins i tot al vídeo els deia que l'any següent ens veuríem.

Va començar l'escola i jo seguia de vacances. Vaig rebre classes de suport per aprendre espanyol més ràpid i adaptar-me. Vacances. Vaig fer-me el primer NIE. Vacances. El meu pare va tornar a Romania a veure la família. Vacances. La gent em confonia quan em sentia parlar espanyol sense accent i vaig seguir de vacances. "Ets més d'aquí que d'allí, oi?". Als quinze anys vaig tornar a Romania a veure la família. Vacances... "No te'n recordes, de mi? Bé, te'n vas anar quan eres molt petita...".

Vaig acabar adonant-me que les meves vacances van canviar de destí.

De mica en mica, vaig assimilar que no pertanyia a cap dels dos llocs. Vaig perdre molt vocabulari romanès, però hi ha paraules que només em surten en aquest idioma. Ja no reconec la cultura de l'un, la de l'altre tampoc. Tothom et pot veure, però pots ser alhora un punt cec per a tothom. Entre totes aquestes coses, també vaig començar a adonar-me que, més enllà de tot el que va implicar aquest viatge, vam acabar acostumant-nos a viure més entre caixes que entre els mobles de les cases. Les mudances eren ja gairebé rutinàries.

Ja no recordo les cases en què vaig viure.

Però... quantes famílies estan igual?

HELENA LAGUNA BASTANTE CORRESPONDÈNCIES. UN ASSAIG EPISTOLAR SOBRE EL GEST

Helena Laguna Bastante és una artista interdisciplinària i curadora de Terrassa (Barcelona). Els seus projectes s'embasten principalment a través d'un gran interès per l'escriptura, els seus límits i el potencial del cos i el gest com a espai de relació. És llicenciada en Belles Arts per la Universitat de Barcelona, té un postgrau en curadoria per Eina (Barcelona), i actualment està acabant el Màster en Producció i Recerca Artística per la Universitat de Barcelona.

Correspondències. Un assaig epistolar sobre el gest

clac, clac. Pot semblar que, si es presta prou atenció, es pot sentir girar les bobines. clac, clac. Els dos cossos es connecten i sincronitzen gràcies al moviment. clac, clac. Pot semblar que aquest sempre hi és, en un entre, unint i sostenint la relació.

Quan hi ha una dificultat de vincular-se amb un altre cos, l'escriptura apareix com un mecanisme d'unió; una zona de contacte entre. La correspondència –emprada aquí des de la seva doble significació, pel que fa a comunicació escrita i com l'acte de mantenir una relació d'igualtat– esdevé així un espai o una metodologia per tòrcer la necessitat de presencialitat.

No obstant això, la paraula escrita no sosté sempre la proximitat, i pot suposar una barrera cultural. La gestualitat, d'altra banda, esdevé un espai de relació somàtic: repetint gestos i moviments d'altri, es genera un flux circular d'informació, una correspondència que surt del paper i afecta el cos mateix.

He localitzat en el meu cos el gest de la meva àvia de girar l'anell que tant em divertia. Sembla que, de tant mirar-la, he acabat assimilant i incorporant aquest

moviment, que, quan em descobreixo ara fent-lo, somric i sento la calidesa de la seva mà. En aquesta repetició sento el seu cos en el meu; la linealitat temporal es dobla en aquest gest (que és també circular), i es produeix una intraacció, un flux que va i ve i es forma en el moviment mateix.

clac, clac. Girar l'anell activa el mecanisme. clac, clac. Sento girar les bobines i penso en tots els cossos que s'estiren en el temps quan apareixen en el moviment d'altres. clac, clac. La meva mà, que és la mà de la meva àvia, i a l'inrevés.